

ВИКОРИСТАННЯ МЕХАНІЗМІВ ЕКОЛОГО-РЕСУРСНОГО ОПОДАТКУВАННЯ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

наук. співробітник, аспірант **Литвинчук А.О.**
ДННУ «Академія фінансового управління» МФУ (Україна)

Економічні методи стимулювання раціонального використання природних ресурсів та охорони навколишнього середовища зазвичай на практиці являють собою сукупність заходів, спрямованих на принципову зміну організації економічної діяльності суб'єктів господарювання в напрямку, сприятливому для збереження природно-ресурсного потенціалу та навколишнього середовища, шляхом впливу на ключові фінансові важелі, які регламентують цю діяльність. Економічне зростання та ефективність використання ресурсів є двома сторонами однієї медалі сталого розвитку України. Оптимальне господарювання – це максимально можливе економічне зростання, за мінімального використання ресурсів і зменшення негативного впливу на навколишнє середовище.

21 березня 2014 року у Брюсселі відбулося підписання політичного розділу Угоди про асоціацію ЄС – Україна. Цілком об'єктивною має бути підготовка до підписання економічної частини. Для цього має відбутися фундаментальне і складне переосмислення базисів вітчизняної економіки. Зокрема, Європа ставить суттєвий акцент на важливості природних ресурсів та їх ефективному використанні, імплементації принципів сталого розвитку.

Гармонізація податкового законодавства України та ЄС є тривале та поступове явище. Вона має відбуватись відповідно принципу перекладення податкового навантаження з праці, факторів виробництва на використання природних ресурсів, виробництво екологічно шкідливих товарів та здійснення екологічно небезпечної діяльності. При публікації «Білої книги» Жака Делора з питань росту конкурентоспроможності та зайнятості в 1993 році, ідея такої податкової реформи стала політично привабливою, оскільки вона пропонує засоби забезпечення одночасного зростання кількості робочих місць і поліпшення якості навколишнього середовища. Аналогічні ідеї були пізніше схвалені і в багатьох стратегіях та діях Європейського союзу (Це один з основних принципів Стратегії сталого розвитку ЄС, прийнятої в 2001 році).

Показовою є політика ЄС, країни якого проводять так звану еколого-трудова податкової реформу (ЕТПР). Під ЕТПР розуміється реформа податкової системи, за якої додаткові надходження від введення нових чи підвищення існуючих податків на забруднення і використання ресурсів та енергоносіїв використовуються для зменшення оподаткування праці. У червні 2006 р. ЄС прийняв нову Стратегію сталого розвитку (ССР), де зазначається, що країни-члени повинні розглядати подальші кроки переносу оподаткування з праці на споживання ресурсів та енергії і забруднення для сприяння зростанню зайнятості та зменшення негативних екологічних впливів у затратно-ефективний спосіб. У 2007 р. Комісія представила «Зелену книгу» про ринкові інструменти екологічної політики та цілі, яка встановлює можливість для реструктуризації податкової директиви енергетичного оподаткування.

У державах-членах ЄС ідеї зеленої податкової реформи сприйнялись з перемінним успіхом. У той же час вони вжили заходів у вигляді зниження темпів впровадження, щоб захистити виробників від будь-якого негативного впливу на конкурентоспроможність, пов'язаних зі збільшенням собівартості. Деякі нові держави-члени ЄС, теж пішли по цьому прикладу, одним із прикладів є Словенія, де оподаткування CO₂ застосовується для всіх енергетичних продуктів з 1997 року. В Естонії зростання акцизів було використане для фінансування істотного скорочення особистого прибуткового податку до 2008. Чеська Республіка представила екологічну податкову реформу в 2008 році, що дозволила збільшити податкові ставки на більшість продуктів енергії за період 2008 – 2012 року і використовувати податкові надходження для підтримки державної політики зайнятості.

Державна політика України щодо адаптації законодавства формується як складова частина правової реформи в Україні та спрямовується на забезпечення єдиних підходів до нормопроєктування, обов'язкового врахування вимог законодавства Європейського Союзу під час нормопроєктування, підготовки кваліфікованих спеціалістів, створення належних умов для інституціонального, науково-освітнього, нормопроєктного, технічного, фінансового забезпечення процесу адаптації законодавства України.

Так, однією із основних засад внутрішньої політики в економічній сфері визначених в Законі України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 1 липня 2010 року є «перенесення податкового навантаження з мобільних факторів виробництва (праці та капіталу) на споживання, насамперед шкідливої для здоров'я людей продукції, ресурсні та екологічні платежі». В еколого-ресурсному оподаткуванні є величезний, не розкритий ще повністю резерв для економіки України.

Литвинчук, А.О. Використання механізмів еколого-ресурсного оподаткування в контексті забезпечення сталого розвитку України [Текст] / А.О. Литвинчук // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.1. - С. 148-149.